

Na začátku 19. století tvořila výzbroj vojáka zpravidla předovka s křesadlovým zámkem a hladkým vývrtem. Později přišel zámek perkusní a ten byl zase záhy nahrazen různými systémy zadovek, které měly za cíl zrychlit a zjednodušit nabíjení a s ním proces střelby. Nejdřív to byly zadovky jednoranové, v posledních dvou desetiletích 19. století už armády celoevropsky přezbrojovaly na opakováčky.

Výhody opakováček si samozřejmě uvědomovali představitelé většiny armád světa, včetně nevelkého, ale ekonomicky a politicky poměrně významného Nizozemska. Tamní armáda po válce roku 1866, kdy se úspěšně prezentovala Dreyseho jehlovka, zavedla v roce 1867 urychleně jednoranové zadovky

KARABINA Hembrug

MGR. ONDREJ DVOŘÁK-GODÁL

systému Snider. Ale bylo to jen dočasné řešení. Snider zde měl podobnou funkci jako v Anglii, kde překlenul období do zavedení pušky Martini-Henry, nebo jako systém Wänzel v Rakousku, kde byla potom urychleně zavedena puška systému Werndl.

V roce 1870 proto nizozemská armáda zkoušela množství pušek různých systémů – Peabody, Remington, Jenks, Comblain atd. Vítězně z toho vyšel Beaumont a pušky toho-

vybavené nábojovou schránkou na čtyři náboje. Ovšem i tahle puška rychle zastarávala.

Náhrada se hledala od roku 1886, kdy byla ustavena komise, jež měla za úkol najít nejper-

spektivnější opakováčku pro nizozemskou armádu. Zase se rozběhl kolotoč zkoušek a testování různých systémů: Krag Jörgensen,

Nizozemské karabiny 95 mohou být zajímavým sběratelským artiklem.

Mauser, Mannlicher, Pieper, Bergmann, Beaumont... Jedno z hlavních hledisek, na která armáda kladla důraz, byl způsob zásobování zbraně. Šlo o to, jaký zásobník nebo jakou nábojovou schránku by měla zbraň mít. V této soutěži vyhrál systém Mannlicher, mimo jiné proto, že Holanďané mezitím přijali nový náboj 6,5x53 R, jenž

to systému byly zavedeny do výzbroje jako model 1871. Později byly modifikovány na vzor 1871/79, který kromě jiného dostal nová mířidla. Protože se už hlásily opakováčky, brzy přišlo provedení 1871/88, označované také jako Beaumont-Vitali,

» Holandská puška Mannlicher 1895

» Pro karabinu z Tribečského muzea je typická dřevěná krytka nábojové schránky

GEWEER M. 95

Jednalo se o pušku s válcovým odsuvným závěrem, zásobovanou z nábojové schránky na 5 nábojů, které se do zbraně vkládaly v rámečku. Celková délka zbraně činila 1290 mm, hmotnost 4,35 kg a délka hlavně 790 mm. Bylo vyrobeno asi 470 000 pušek, které sloužily vojákům až do roku 1942.

